

Valtuustoaloite päiväkotien eteiskirjastoista

Useat tutkimukset osoittavat lasten ja nuorten lukutaidon heikentyvän jatkuvasti. Tutkimustiedon valossa lasten ja nuorten lukutaidon kannalta keskiössä ovat kotien lukutottumukset. Tämän vuoksi lasten ja nuorten lukutaidon parantamiseksi on tärkeää, että lukemiseen kannustetaan ja sille annetaan tukea nimenomaan kodeissa. Mitä varhaisemmassa vaiheessa huoltajan ja lapsen yhteiset lukuhetket aloitetaan, sitä todennäköisemmin lukemisesta tulee osa lapsen arkea. Kodeissa tapahtuva lukeminen paitsi juurruttaa lukemisen osaksi lapsen arkea, sillä on myös keskeinen rooli varhaiskasvatusikäisen lapsen kielellisten taitojen kehittämisessä. (esim. Leino, K. et al. *Puoli Tuntia Lukemista: Kansainvälinen Lasten Lukutaitotutkimus (PIRLS 2021)*. 2023. Tutkitusti tiedetään myös, että lapsen ja vanhemman yhteisillä lukuhetkillä on pitkäkestoiset vaikutukset niin lapsen sosiaaliseen, emotionaaliseen kuin kognitiiviseenkin kehitykseen.

Opetushallitus näkee yhtenä perheiden lukutottumuksia tukevana ratkaisuna niin kutsutut päiväkotien eteiskirjastot. Mallia on kokeiltu eri kunnissa ja sen käytännön toteutus voi tapahtua monella tavoin. Keskeinen idea eteiskirjastoissa on se, että vanhemmat voivat lasta päiväkodista hakiessaan napata päiväkodin eteisestä mukaansa lasta kiinnostavan kirjan lyhyeen lainaan. Toiminnasta voisivat hyötyä erityisesti sellaiset perheet, joissa ei muutoin lueta paljoa. Lisätietoja esim: <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kirjastoyhteisty>

Me allekirjoittaneet esitämme, että Joensuussa pilotoidaan Joensuun seutukirjaston koordinoimana eteiskirjastokokeilu yksittäisessä päiväkodissa / yksittäisissä päiväkodeissa. Pilotointi antaa osviittaa tarvittavasta aineistobudjetista, henkilöstöressurssista ja siitä, onko kuvattu laiselle toiminnalle kysyntää. Mikäli panos-hyötysuhde näyttäytyy kannattavana, voidaan toiminta vakiinnuttaa ja laajentaa - tulevaisuudessa jopa muihinkin Vaara-kirjaston toimialueen kuntiin.

Joensuussa 8.12.2025

Teija Alanen